

Variatie werkt

A demloos kijk ik naar de foto's in het prachtige boek *Before they pass away* van Jimmy Nelson. De Britse fotograaf legde in de afgelopen jaren 35 inheemse culturen vast in weergaloos mooie portretten van mensen. Ze kijken ons trots aan: ze waarderen zichzelf om wie ze zijn als drager van een cultuur. De foto's ontroeren me daarom diep, maar ze vervullen me evenzeer met een gevoel van onmacht.

De reden is de titel van het boek. Het zijn de laatste generaties die we zien. Een dominante cultuur waar alles een prijs maar geen waarde meer lijkt te hebben, zorgt ervoor dat deze foto's tot archeologische artefacten dreigen te worden. Ik kan zelf moeilijk trots zijn op een westerse cultuur die met een beroep op gelijkheid en vrije markt in de uithoeken van elk continent eenzelfde taal spreekt, zogenaamd eenduidige waarden en normen oplegt en telkens dezelfde producten verkoopt. Die cultuur roept net als het boek de vraag op naar diversiteit: wat is eigenlijk de betekenis van het verschil?

Ieder jaar begin september staart een nieuwe groep van ruim twintig masterstudenten theologie en religiewetenschap mij verwachtingsvol aan in colleges geestelijke verzorging. Protestanten van diverse huize, katholieken, humanisten, ietsisten, nietsisten, af en toe boeddhisten en moslims. Verbonden in Whatsapp, avondeten in de refter of in studieopdrachten merk ik dat dit kleurrijk gezelschap uitstekend door één deur kan. Dat is weliswaar aanvankelijk die van de collegezaal, maar verderop in het jaar wanneer onze studenten tijdens stage in groepssupervisie gaan, blijkt die diversiteit ook een drijfveer om te leren. De verschillen in levensbeschouwelijke motieven, doelen, en normen blijken evenzovele klankschalen om het werk als geestelijk verzorger te kunnen bespelen en te beluisteren. Variatie werkt, en dat geldt zeker de zo cultuurgevoelige geestelijke verzorging.

Hoe werkt dat belang van culturele, religieuze en persoonlijke diversiteit nu eigenlijk door in het leren tijdens opleidingen waarin juist die diversiteit zelf ook het object van studie vormt? Dat leek de redactie van *Handelingen* een interessante vraag die door editieredacteur Theo van Leeuwen met specifieke aandacht voor Klinische Pastorale Vorming is opgepakt. Het resultaat ligt voor u: een divers en veelkleurig palet van praktische antwoorden op deze richtvraag. En tegelijkertijd een illustratie van het inzicht dat variatie werkt. <

*Hans (prof.dr. J.B.A.M.) Schilderman is hoofdredacteur van Handelingen en hoogleraar Religie en Zorg aan de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.
E h.schilderman@ftr.ru.nl*